

MÅTTSUNDARN

Medlemsblad från

MÅTTSUNDS INTRESSEFÖRENING

Nr 19

Årgång 10 2005

Pris 20 :-

Måttsundsskolans luciafirande 2005

INNEHÅLL:

Innehållsförteckning-Styrelsens sammansättning	sid 2
Redaktörn har ordet	sid 3
Några rader från styrelsen	sid 4
Stormöte	sid 4
Nätverksträff i Måttsund	sid 6
Måttsundsdagen 2005	sid 7
Sveriges Radio Måttsund	sid 8
Måttsunds historia: Ooll	sid 13
Skolans julfirande	sid 17
Tre gamla foton	sid 18
Besök hos företaget Weather Station	sid 21
En vådlig resa över Lule älv	sid 23
Rapport från intresseföreningens förskolegrupp	sid 25
Barn- och föräldraträffar	sid 26
Ny i byn	sid 28
Ljustöppning	sid 32
Årsplanering	sid 35

Måttsunds Intresseförenings styrelse:

Solveig Engström	Ordf	Långbackavägen 12	34115
solveig.engstrom@edu.lulea.se			
Roland Johansson	Kassör	Långbackavägen 53	340 79
roland.johansson@lulea.st			
Helena Åman	Sekr.	Sörsundet 91	340 57
helenaaman@msn.com			
Monica Persson	Ledamot	Eliasvägen 7	343 52
mocca@tjohoo.se			
Ann Stenman	Ledamot	Gultmalv.23	343 35
Eva Jonsson	Ledamot	Långbrovägen 6	340 51
Peter Lindbäck	Ledamot	Långbackavägen 7	341 84
peter.lindback@brevet.se			
Katarina Berglund	Supl.	Gultmalvägen 10	343 25
to_katarina@hotmail.com			
Bodel Blom	Supl	Måttsunds Byav.270	340 41
bodel.blom@iss-sverige.se			

Redaktören har ordet

Så blev det då en Måttsundare till den här julen också. Framför allt beror det på goda medarbetare. När man börjar samla bidragen, är man ibland osäker på, om man ska lyckas fylla 36 sidor en gång till. Men hittills har det ju lyckats. Och visst händer det en hel del i Måttsund, däribland Intresseföreningens arrangemang, medlemsmöten, valborgsmäss, måttsundsdagen och adventsfika. Det senare har inte fått någon egen sida, men jag kan väl nämna att det kom mycket folk. En barnkör från Sörbykyrkan med sin ledare Maria Berglund sjöng glatt och frejdigt. Vi kunde inte känna igen några måttsundsborn. Alla sades vara hemmahörande i Antnäs och Alvik och därför kunde vi upptäcka flera medföljande vuxna från dessa byar. Visst vill man vara bland publiken, när ens barn och barnbarn framträder.

Årets största begivenhet var väl annars Torsdagsträffen. Efter denna är vi nu kända i hela Norrbotten. För mig var den största behållningen, att jag några dagar senare fick ett samtal från en gammal elev. Hon bodde nu i Kalix och undrade om jag var den "fröken" hon haft i småskolan i Forsnäs åren 1955-57. Det var roligt att kunna tala om att jag mycket väl kom ihåg både henne och klasskamraterna efter 50 år och kunde berätta några minnen från den tiden.

En inspelning av programmet Torsdagsträffen finns på CD-skiva och säljs av föreningen genom Roland Johansson.

Många villor byter ägare under ett år. Tyvärr kan vi inte låta alla presentera sig, men tre familjer har fått plats. Familjen Strömbäck är inte precis nyinflyttad, men eftersom vi ville rätta till en namnuppgift från förra utgåvan så fick Johannes ta till orda.

Ingrid Vikström

Redaktörer:

Bernhard Dragseth	Gultmalvägen 4	34165
b.dragseth@hem.utfors.se		

Ingrid Vikström	Måttsunds byaväg 296	34072
ingvik@telia.com		

Sofia Larsson	Långbackavägen 25	34228
sofia.larsson@mbox303.swipnet.se		

Webbredaktör:

Roland Johansson	Långbackavägen 53	34079
roland.johansson@lulea.st		

Till Måttsunds hemsida kommer du via Luleå kommun:

<http://byar.lulea.se> eller direkt till Måttsund

http://byar.lulea.se/index_by.asp?village=72

Några rader från Intresseföreningens styrelse

Som vi kan läsa i Måttsundarn, har det varit ett år fyllt med aktiviteter i Måttsund. Förutom alla träffar som ordnats så har många engagerat sig i arbetet med aktivitetshallen och en utbyggnad av förskolan. Aktivitetshallen ligger nu i Luleå kommuns budget. Barn och utbildningsnämnden har också föreslagit en utbyggnad av förskolan. Det är många som engagerat sig i dessa frågor. Förhoppningsvis leder detta nu till något bra. Vi ska väl inte ropa hej innanja ni vet. Men det känns i alla fall positivt.

Styrelsen vill tacka för detta år. Ett särskilt tack till alla som på något sätt hjälpt till i Intresseföreningens verksamhet. Ni är alla viktiga. De som skriver i Måttsundarn vill gärna att fler ska hjälpa till med detta. Det kanske är något vi kan lösa under nästa år.

God Jul och Gott Nytt År önskar Intresseföreningens styrelse genom ordförande *Solveig Engström*

Stormöte

På höstens stormöte, måndagen den 3 oktober i Medborgarhuset, var det 34 bybor som närvarade. De stora frågorna för dagen var planeringen inför Torsdagsträffen som skulle gå av stapeln i Måttsund torsdagen den 20 oktober samt bristen på förskoleplatser i byn.

Katarina Berglund berättade att det har satts ihop en aktivitetsgrupp som heter Förskolegruppen. Måttsund har idag en kö på 24 barn. Det har varit mycket aktiviteter runt detta i form av reportage i TV4 och Kuriren. Föräldrarna har även varit på det möte som BUN hade i september för att höja intresset för frågan. BUN har nu tagit beslut att ärendet skall utvärderas på nytt.

Torsdagsträffen planerades och har därefter genomförts med stor succé. Läs mera i artikeln på sida 8.

Övriga punkter:

- Budgetarbetet gällande aktivitetshallen har startat på kommunen och Gertrud bevakar att den kommer med i nästa års budget.
- Roland berättade om den nätverksträff som han och Solveig var på i Selet. Det är två från varje förening som deltar. Norra sidan har sina träffar och södra sidan har sina träffar. Nätverket finns till för att se möjligheterna och utveckla gemensamma aktiviteter.
- Det las fram ett förslag att det skulle ske en avstämning så inte alla aktiviteter på sommaren sker samma vecka utan att kommuninvånarna skall kunna åka runt inom byarna och delta.
- För några år sedan anordnades en dag när alla sörbyarnas intresseföreningar gick samman och anordnade en dag med aktiviteter och hantverkare i Måttundsgården. Förslag kom från Lena att se om möjligheten finns att göra det igen.
- Ingrid vill ha hjälp med tidningen. Det behövs hjälp med att skriva och dela ut tidningen.
- Eva vill inte vara sammankallande för Måttundsdagen nästa år. Birgitta Ahlman tar på sig uppdraget för nästa år.
- När det gäller ekonomin så vill Roland tacka alla för det stora gensvar som inbetalningarna till Måttundaren har gett, totalt ca 8 000 kr.
- Nya bybor är hjärtligt välkomna till styrelseuppdrag eller att driva specifika aktiviteter inom byn.

Bodel Blom

Anteckningar från nätverksträff i Måttsund

Tid: 2005-10-27, kl 19.00

1. Presentation av Måttsunds by

Solveig Engström, ordf. i Måttsunds Intresseförening hälsade välkommen till träffen i Måttsunds medborgarhus. Ingrid Vikström berättade lite kring Måttsund förr och nu.

2. Presentation av projekt familjehem

Ingrid Löfstrand och Helena Thyni talade och delade ut information kring familjehemsprojektet.

3. Aktuell information/Camilla Hansen

Camilla var inte närvarande vid mötet varför punkten fick gå in under punkt 4.

4. Lägesrapport byawebben/Roger Häggström

Roger Häggström informerade om aktuella projekt. All information kring projekt och vad som händer läggs ut på byawebben. Det diskuterades hur debattforumet på webben skulle kunna bli bättre.

5. Gemensamma frågor och funderingar från byarna

Tord Brokvist, Mörön, tog upp frågan kring nedläggningen av skolskjutsar för fritidsbarn som genomförts under hösten. Förslag att genom byaforumet agera och skapa engagemang för att återinföra rätten till skolskjutsen. Förslag gavs på att göra en skrivelse från byautvecklingsgrupperna och lämna in en medborgarmotion. Tord Brokvist tog på sig att göra en skrivelse.

6. Övriga frågor, nästa träff

- 6.1. Information kring hur det går med planer kring en högstadieskola i Antnäs.
- 6.2. Marknadsföringen hos kommunen av byarna som boendalternativ måste bli bättre. Förslag på att byarna lämnar in skisser/förslag på var det kan ske nybyggnationer i byarna.

Helena Åman

Måttsundsdagen 2005

Måttsundsdagen firades första gången 1996 och denna sommar, när det skedde för tionde gången, blev det ett slags jubileum. Förslaget att anordna en speciell dag för att bybor och andra intresserade skulle få träffas, äta, fika och umgås under trevliga former ställdes av Eva Jonsson och under alla de tio åren har det varit hon som i egenskap av "festgeneral" fått dra det tyngsta lasset. God hjälp har hon förstås haft av sina närmaste men också av ett antal andra medarbetare.

Men nu tycker Eva att det är dags att hon får en ersättare som ett tag framöver är villig att hålla i tyglarna. Vi som är med i festkommittén är överens om att hon har gjort ett fantastiskt jobb och förstår om hon vill dra sig tillbaka. För övrigt har hon lovat att även i fortsättningen delta i förberedelserna. Vi säger TACK till Eva för de tio åren!

Bara en enda gång har vi på grund av regn tvingats att förlägga Måttsundsdagen i Medborgarhuset. I år var det lite kritiskt och byns egen meteorolog, Karin Vilhelmsson, fick ta emot flera förfrågningar under morgontimmarna. Hon lovade inte regnfritt hela tiden mellan klockan 12 och 15, men vi höll alla tummarna och kunde senare konstatera att klockan 15,15, just när vi plockat ihop det mesta av bord, stolar och annan rekvisita, började de första dropparna falla.

Festkommittén hade bestämt att det denna gång skulle kosta på lite extra, eftersom det handlade om ett jubileum. Därför hade en grupp ur Kallaxrevyn engagerats för underhållningen och musikern Heidi Förssell sjöng och spelade. Dessutom blev det för de flesta besökarna en billig föreställning, eftersom allt utom t-shirts kostade 10 kronor. T.ex. en palt med tillbehör (fläsk, lingonsylt, mjölk) 10 kronor, övriga paltar per styck 10 kronor, kaffe 10 kronor, våffla 10 kronor osv. Vi var i förväg aningen tveksamma till om tombolalotterna skulle kunna säljas för 10 kronor stycket. Men de flesta av de 1000 lotterna gick åt och detta var nog tack vare de otroligt många och fina vinster som skänkts.

Hjärtligt tack till alla, företag och privatpersoner, som skänkt varor och lotterivinster!

Nästa år tar vi nya tag, för måttsundsdagen, som har blivit en trevlig tradition, vill nog ingen avvara. Det blev styrelsens uppgift att skaffa fram en ny festgeneral, och det har de redan lyckats med, sedan Birgitta Ahlman tagit på sig att bli arrangörernas sammankallande åtminstone för år 2006.

I.V.

Sveriges Radio Måttsund

Den 20:e oktober var det dags för Norrbottensradions "torsdagsträff" förlagd till Måttsund. Programmet blev en blandning av besök ute i byn, i första hand hos företagare och i skolan och programpunkter i Medborgarhuset med planerade intervjuer, spontanintervjuer, underhållning, kaffe, mat och allsång. Ett mysigt program med programledarna tandemparet Roger Qvarnström och Reine Sundkvist. Och naturligtvis med Måttsunds fantastiska frivilliga runt Medborgarhuset och Intresseföreningen. En insamling till "Världens barn" inbringade hela 6025 kronor.

Reine Sundkvist åkte runt i byn och gjorde "nedslag".

- Olle Hermansson och Thure Eriksson svarade på frågor om båtliv och fiske.

- hos Birgitta Sandin med sina 40 hundar. Reine Sundkvist blev inte utskälld och Birgitta berättade om sitt samarbete med Ebbenjarka turism.

- i Måttsunds enda lantbruk; Ulf Nilssons.

- hos Olle Önneryd, Börtnäsheden och hans fina sniderier.

- Luleå skoterdemontering har oerhört många prylar att hålla reda på. Inte alltför svårt att förstå när man passerar!

Många besökare i Medborgarhuset

Aktiviteterna i Medborgarhuset startade lämpligt nog med förmiddagskaffe. Glest med publik från början men allt eftersom kom fler och fler och till lunchen blev det kö. Tacka för det: Läcker köttfärslimpa av älgkött, hembakat bröd och kaffe med massor av kakor. Gratis men man tipsades om att ge pengar till Världens barn. Hela 6025:- skänktes i utställda bössor!

Folkfest

Gästerna var naturligtvis i stor utsträckning daglediga pensionärer (även hemvändare) men sjungande förskolebarn blev en bra motvikt. Även en hel del medelålders hade tagit sig tid. Ett gäng företagare som bor i byn - verksamma både i och utanför byn - spontanintervjuades.

- Visste ni t.ex. att vi har en kläddesigner (Jan Fjellström) i byn?
- Per Önneryd och kompani är igång med bryggeriet igen. Verkligen lycka till!
- Göran Vikström fick frågor om sitt favoritliv med hästar. Moe Njord, som blev "Månadens häst" i Travronden i maj är den senaste framgången.

Planerade intervjuer

Några intervjuer var planerade – snabba ryck som är trenden i dagens media.

- Ingrid Vikström berättade kortfattat om sin omfattande släktforskning som går ända ned till 1500-talet. Ganska speciellt är att gårdar i Måttsund i några fall vandrat vidare i släkten i fyra- femhundra år.

- Ingar Sundberg berättade om skid-SM i februari 1936 i Måttsund. De största problemen gällde den myckna snön. Man fick skotta(!) upp en smal väg till tävlingsplatsen för att Vägverkets snöplog skulle kunna ta sig fram och bereda väg för publiken. Det fanns ingen plogad väg i Måttsund på den tiden!

Högtidlig invigning och stolta arrangörer efter väl genomförda tävlingar! Men Ingar tyckte inte att han fick berätta färdigt.....

- Solveig Engström pratade om att man också haft SM-84 men att skidaktiviteterna numera har gått mot skidorientering och ungdomsverksamheten är omfattande – men behovet av en inomhushall är angeläget. Politikerna pratar men.....

- Erik Nilsson aktualiserade byakistan som håller på att svämma över. Intressanta handlingar från byns historia ända sedan 1700-talet.

Matdags

När klockan närmade sig tolv var det matdags och det blev kö till maten. Hela sjutton köttfärslimpor hade anrättats och gott bröd till mat och kaffe hade skänkts. Tack till hela det fantastiska matgänget och alla som skänkt bröd eller hjälpt till på annat sätt!

Roger Qvarnström berättade i anslutning till att han bjöd in till lunchen om en lustig episod. Han hade besökt skolan vid ett tidigare tillfälle för att uppmärksamma att eleverna en dag lagade maten själva.

- Hur smakar det? frågade han en flicka.

- Äckligt, svarade hon om maten hon lagat själv.

“Ni får inte svara äckligt om jag frågar, lova det” uppmanade Roger publiken.

Underhållning vid flera tillfällen

Malin Engström sjöng till eget ackompanjemang på piano. Vad månne bliva av hennes stora talang?

Barnen förbereder sig för att sjunga i radion

Förskolebarnen sjöng och vinkade hej till publiken. Spontant och charmigt.

Förutom förskolebarnen på plats sjöng Jenny Eriksson till ackompanjemang på gitarr från skolan. Ett jättefint framförande av "Fattig bonddräng".

Avslutningsvis vill jag tillägga att stämningen var hög. Vi fick också beröm från sändningsledningen för våra fina applåder. Det var intressant att följa det komplicerade jobbet med mixen och tidhållningen i en sändning. Roger Qvarnström och Reine Sundkvist gjorde verkligen sitt för att göra det till en mysig folkfest. Tack för god PR för Måttsund! Och tack än en gång till alla, ingen nämnd och ingen glömd, som gjorde det här till en liten fest i vardagen.

Lars Öqvist

Måttsunds historia

De 16 hemman som var registrerade och fick sina hemmansnummer vid 1700-talets början brukar kallas stamhemman. Genom delning av dessa uppstod nya gårdar. Dessa fick behålla stamhemmanets nummer tillsammans med ett delnummer t.ex. 11:1, 11:2 och 11:3. De flesta av dessa har jag nämnt i samband med redovisning av stamhemmanet.

Andra hemman har tillkommit genom att delar av två eller flera stamhemman har slagits ihop. Dessa har under 1900-talet fått helt nya nummer vid registreringen.

Ett sådant är

Nr 17 Ooll

Efter 1831 var Olof Samuelsson skriven som bonde på 7/128 mantal av stamhemman nr 14 Hära. Men hans namn förekommer i husförhörsboken för Måttsund redan 20 år tidigare, 1811, då han gifte sig med soldatänkan Maria Olsdotter. Denna hade varit gift med Henrik Carlsson Krigsbuss och hade dottern Maja Lisa född 1807. Olof Samuelsson skrevs vid giftermålet som "lösa karlen" vilket torde betyda att han varken hade fast arbete eller bostad. Dessutom är det angivet att han är halt.

Olof Samuelsson var född i Hortlax, Piteå landsförsamling. Hans föräldrar var soldaten Samuel Andersson Grefve och Helena Olofsdotter. En äldre syster till Olof, Margareta Samuelsdotter, var gift med soldaten Hans Abrahamsson Sedig i Måttund. Möjligen kom Olof till Måttund för att hjälpa sin syster, som blivit änka sen maken stupat i kriget 1809. Här träffade han den 16 år äldre soldatänkan Maria och gifte sig med henne. Familjen skrevs som inhyses och bodde möjligen kvar på soldattorpet Krigsbuss. Näste soldat för denna rote, Jakob Krigsbuss, kom att bli nybyggare på Svedjan och var väl inte beroende av soldattorpet.

Hemmanet utvidgas

Samuelssons styvdotter, Maja Lisa Henriksdotter gifte sig 1836 med Lars Larsson Öqvist. Han var född i Persön. Det unga paret blev nya ägare till hemmansdelen. Dessutom utvidgades gården genom att Lars Öqvist fick köpa en del av hemman nummer 11 där han tidigare varit dräng.

I en tidigare Måttundare har jag berättat om Häschhemmanet som efter Arendt Arendtssons död 1821 delades mellan hans söner Arendt och Olof. Olof blev då ägare till bland annat den del som fått namnet Ollgården rakt ovanför båthamnen. Möjligen bodde också Olof Arendtssons familj i gårdens hus högst uppe på gården. Nuvarande ägare, Allan och Marita Bergström, har fått uppgift om att deras bostadshus fanns redan vid 1800-talets tidigaste år. Efter Olof Arendtssons alltför tidiga död såldes 5/64 mantal av hans ägodel till Lars Öqvist. Den återstående delen överläts till Olofs syster Lisa Greta och hennes make Herman Olofsson och blev grunden till Härmanåosch.

Olof Samuelsson och hans hustru, liksom Lars Öqvists familj blev kyrkoboksskrivna på nr 14, men var deras bostad var belägen har jag inte lyckats lista ut. Kanske låg även den i anslutning till Ooll.

En kort tid ägare av Elias

Förutom de båda delarna från hemmanen nr 11 och 14 köpte Lars Öqvist omkring 1840 Eliashemmanet av Herman Eliasson. Elias bestod av 1/8 mantal av hemman nummer 3 och där blev både Öqvists familj och hans svärföräldrar skrivna därefter. Familjen bestod då av förutom makarna fyra döttrar födda 1837, 1839, 1841 och 1843. Den yngsta, Anna Cajsa, blev bara 7 veckor gammal. Knappt en månad efter hennes död avled fadern, den endast 30-åriga Lars Öqvist.

Det senast förvärvade hemmanet såldes då till den unga änkans kusin, Olof Anders Nordqvist från Smedsbyn. De nya ägarna flyttade till Eliasgården och

Maja Lisa och hennes barn hem till modern och styvfadern. Även om de först några år senare blev kyrkobokförda på hemman nummer 11 tror jag att de var bosatta på Ooll. Gårdsnamnet kan därmed antingen kopplas till den tid då Olof Arendtsson var hemmansdelens ägare eller till Olof Samuelsson. Vilket som är det rätta vågar jag inte ha någon bestämd uppfattning om.

Både Olof Samuelsson och hans hustru Maria dog 1854 och Maja Lisa med sina tre halvvuxna döttrar bör ha fortsatt att bruka de återstående hemmansdelarna. Kanske fick de ibland lite "karlahjälp" av kusinen nästgårds.

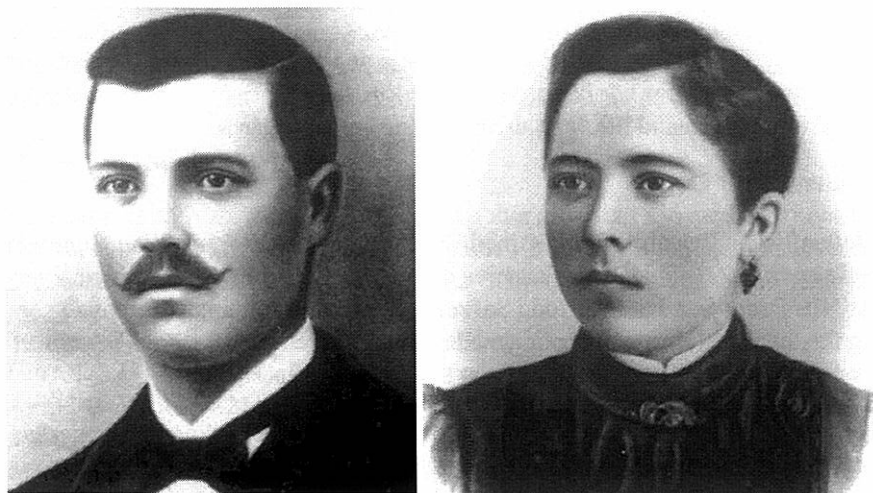
Sundvalls till Ooll

Mellanflickan Eva gifte sig 1862 med Erik Anton Sundvall från Vallen. Sundvall hade anor i Måttund. Detta skrev jag om i förra numret av Måttundarn. Hans far Nils Petter Sundvall var född Säfvelin, men antog tillnamnet Sundvall som jag förstod var en sammankoppling mellan hans födelseby och hans nya bostadsort. I samband med giftermålet blev paret ägare och brukare av Ooll.

Evas yngre syster Christina gifte sig 1863 med Carl August Östling från Ängesbyn och storasyster Maria 1866 med Anders Nilsson från Antnäs. Båda systrarna dog tidigt. Maria redan året efter giftermålet. Då hade hon och maken köpt ett hemman i Ersnäs. Christina dog 1880, 38 år gammal och efter 16 års äktenskap. Det var bara Eva som kom att överleva sin mor. Maja Lisa Henriksdotter Öqvist var knappt 80 år gammal när hon avled 1887. Hon hade då varit änka i 44 år.

Erik Sundvall och Eva Öqvist fick tio barn, nio döttrar och en son. Tre av döttrarna dog som barn. Av de som blev vuxna var Maria äldst. Kyrkoboken berättar att hon var "mindre för sig". Numera säger man "utvecklingsstörd". Äldre personer minns henne som den gamla kvinna som året om gick i grova kängor. Hon bodde då hos sin bror Nils Erik Sundvall som kom att överta Ooll efter föräldrarna.. Nils Erik var bara 50 år när han avled 1929. Av hans systrar gifte sig Lisa Johanna med Nils Fredrik Larsson från nr 3 Äirik och Anna med Axel Sundqvist från nr 4 Piit. Emma förblev ogift. När hon avled 1918 vid 44 års ålder var hon ägare till den hemmansdel som tillhört Häsch medan sterbhuset efter modern ägde Häradelen. Eva Öqvist Sundvall hade dött 1909 och hennes make Erik tretton år tidigare, alltså 1896. Systemen Karolina emigrerade till USA 1899. Om henne har jag inga andra uppgifter. Matilda gifte sig 1908 med änkemannen Hans Olof Sundberg i Rinneln. Hon blev hans tredje hustru och hade fött fem barn, när hon dog av TBC 1918. Hennes yngste var då bara sju månader gammal.

Även Sundbergs tidigare hustrur hade dött av TBC, som var den vanligaste dödsorsaken bland unga vid denna tid.

Nils Erik och Emma Sundvall

Nils Erik Sundvall var gift med Emma Kristina Boman från nr 12 Paal. De fick sju barn. Elise född 1902 flyttade till Luleå sedan hon 1932 gift sig med Karl Söderberg. Artur föddes 1904. Han var gift med Elsa född Åkerström från Sörbyn. Artur arbetade som snickare och byggde en fastighet i närheten av hemgården, Där bodde också hans mor Emma. Artur och Elsa Sundvall flyttade så småningom till Bergnäset där de byggde en ny villa. Deras hem i Måttsund har nu adressen Måttsundsvägen 685 och ägare är Christer och Gun-Britt Eriksson. Fia gifte sig 1931 med Emil Öström. De bosatte sig i Hagbo som Emil byggt på sina föräldrars tomt. Numera är adressen Gultmalvägen 16 och ägare är Mattias och Angelika Alman. Makarna Öström antog namnet Önneryd. De flyttade till Luleå och senare till Bergnäset, men de båda sönerna Olle och Berndt är bosatta i Börtnäsheden, där familjen tidigare hade sitt sommarhus.

I.V.

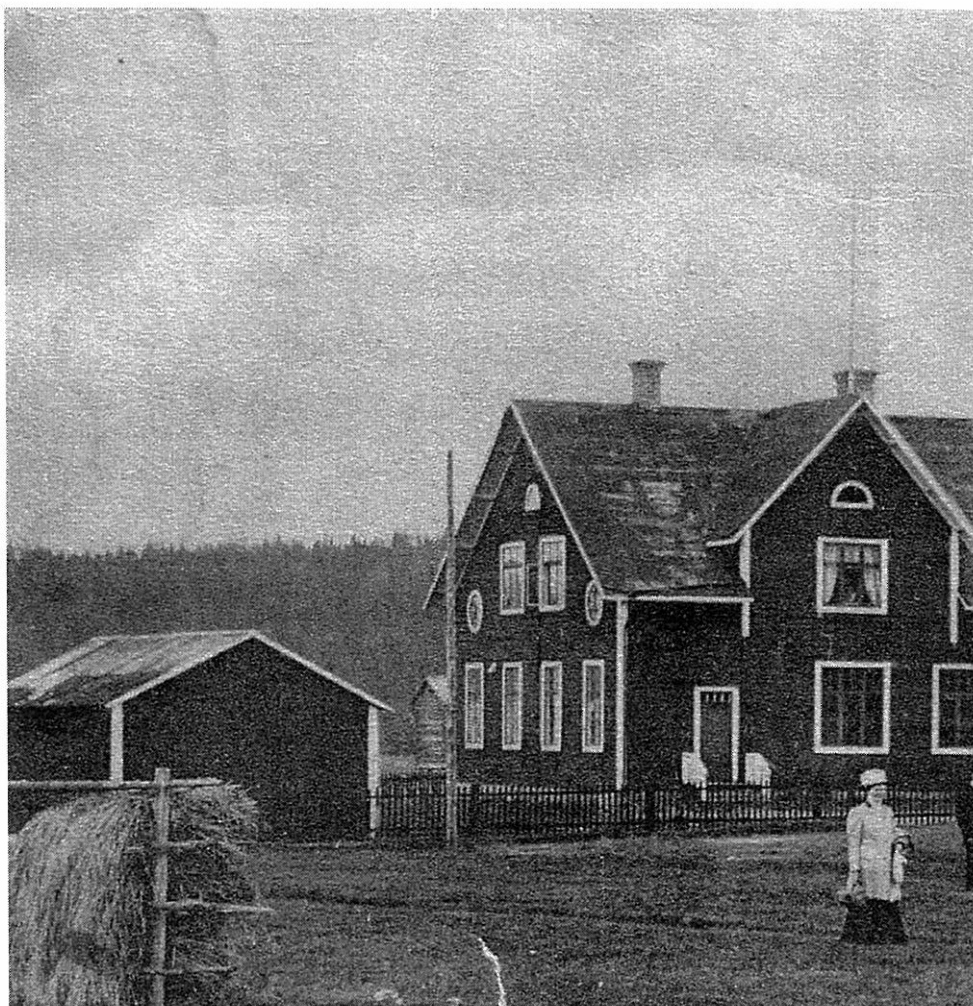
Julfest och Lucia i Måttsund.

Under julfesten och Luciafirandet i Måttsund var det väldigt fin stämning. Dessutom sjöng dom väldigt vackert. Lågstadieeleverna dansade väldigt fint också. Gula gruppen sjöng "När jultomten kommer", och dom dansade en ringdans som vi tyvärr inte vet namnet på. Gröna gruppen sjöng "Tomtenisse Hej, tittut.

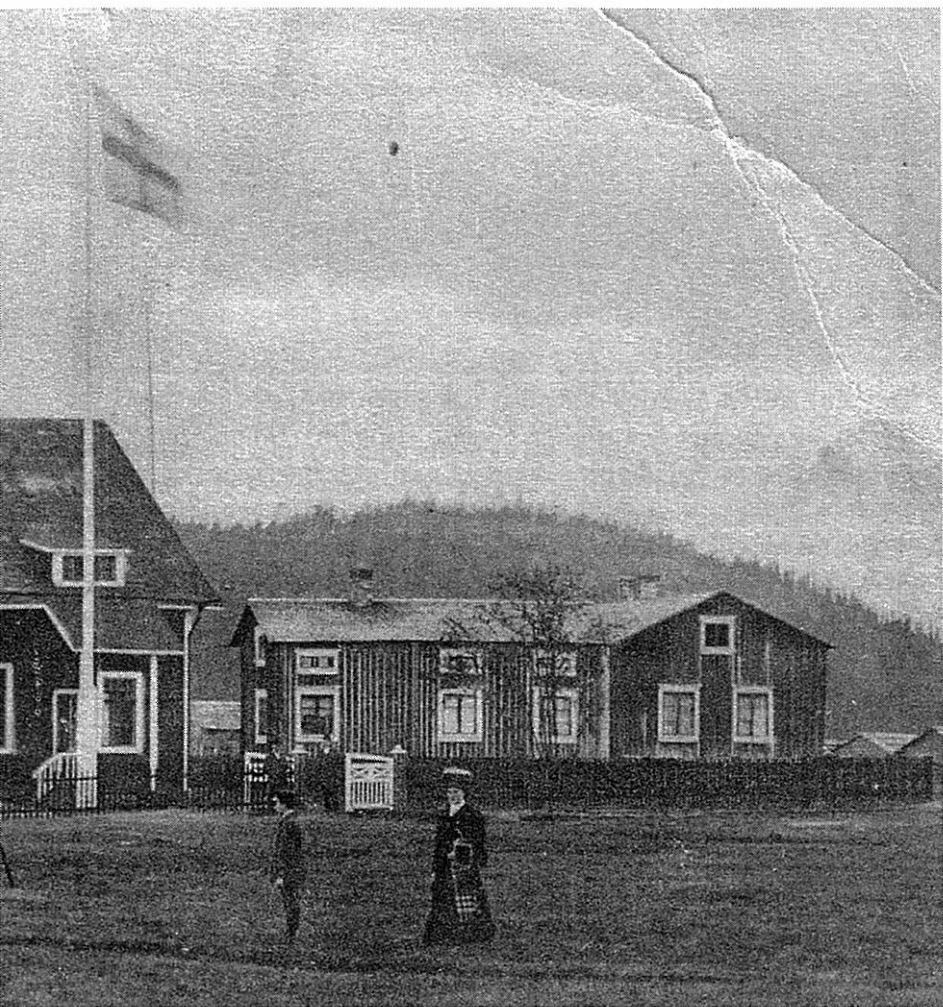
Dom dansade också en rysk folkdans. Mellanstadiet hade ett Luciatåg som var väldigt vackert. Lucian som var längst fram i tåget heter Ida Sörensen Häggman. Förskoleklassen dansade Träskodansen och dom sjöng "Kommer inte Julen snart".

När det var Lucia på skolan var det också vackert. Då visade mellanstadiet sitt Luciatåg igen. Inbjudna gäster njöt av sång och fika.

Beatrice Åman och Malin Englund.

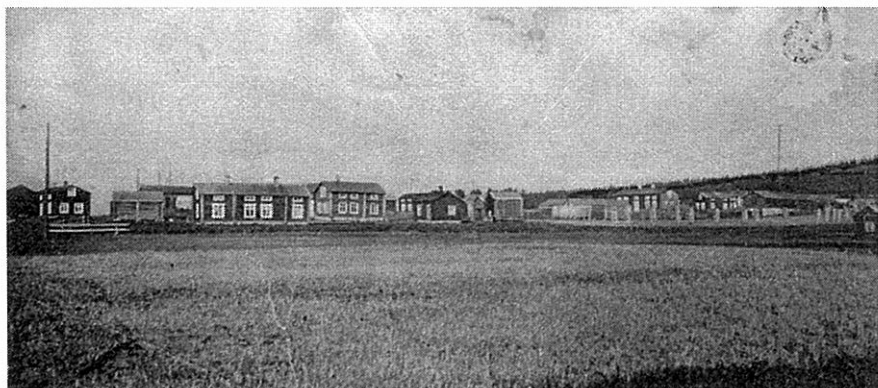
År 1909 invigdes Måttsund första riktiga folkskola. Denna unika händelse blev förevigad på foton som sedan spreds som vykort. Fotografen är den i luleåbygden välkända Henny Tegström. Skolans tomt hade skänkts av änkan Hilda Andersson i Håmbel. Det är den gården som syns till höger. Bagarstugan framför huvudbyggnaden revs senare och återuppbyggdes som samlingshus för de i byn verksamma Separatisterna.

De båda damerna framför skolan är troligen lärarna Amanda Vikström och Agnes Andersson. Mannen i mitten kan möjligen vara skolstyrelsens ordförande. Svårare är att gissa vilka pojken i mitten och de båda männen vid grinden är. Vad jag har funderat över är flaggan, vars fält på det svartvita fotot verkar vara ljusare än korset. Jag har inte sökt någon förklaring till varför kameror uppfattade den gula färgen mörkare än den blå. Kanske kan någon av Mått Sundarns läsare ge mig den?

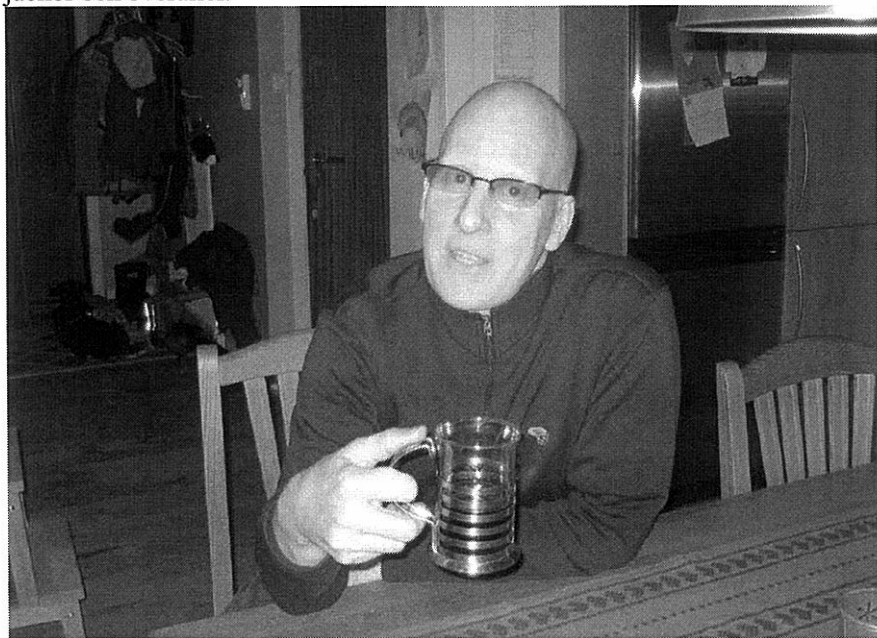
Ytterligare minst två foton togs samtidigt. Fotografen har då stått framför skolan och vänt sig upp mot den ståtliga Nygårn (Nögårn). Boningshuset och bagarstugan finns än idag i det närmaste intakt, men huvudbyggnaden har numera en veranda. Stenlagården är riven, bara ett mindre uthus är bevarat. Flaggstången är utbytt, men har fått samma plats som den hade för hundra år sen. Det är i september månad och skördetid. De ståtliga kornskylarna står i givakt framför fotografen. Men vem är mannen med hästen?

När fotografen ska ta det tredje fotot vänder hon sig mot norr. Där finns längst till vänster Stor-Nils (Ståornits), som en gång varit en del av det stora stamhemmanet Pär Nils (Pärnösch), vars gårdsbyggnader ligger i mitten av fotot. Bakom bagarstugan skimtar Ola-gården (Åola). Till höger på fotot ligger Per Ers (Päräisch) och Johan Johans (Janihansch). Också här står sädesskylarna i raka led.

Jan Fjellströms Weather Station gör kvalitetskläder

Måttsund har många företagare som verkar i byn. Jan Fjellström på Långbackavägen 21 har företaget Weather Station, ett företag som designar och tillverkar kläder, oftast med egna varumärket Frozen Water på. Företaget har funnits sedan 1997 och har mestadels producerat kläder för sport och fritid. 1988 skapade Jan varumärket North Bend som sedermera såldes och ägs nu av Team Sportia. Weather Station har arbetat både med kläder för företag och med egna kollektioner. På senare år har han satsat på det senare och gör kläder för den aktiva och sportiga. Redan som deltagare i skidlandslagens freestyle lag arbetade han med ytterkläder och idag är det en livsstil och ett företag som håller honom fullt sysselsatt. Den kollektion han arbetat på under senaste året är kläder för den jaktintresserade samt skoterkläder och kläder för barn. Kläder i barnstorlek är något som varit intressant länge och med flera barn i huset är det inte så underligt att barnkläder av hög kvalitet för ett aktivt utomhusliv är nästa satsningsområde. Funktionskläder, som han kallar dem, är barnkläder med 100 % fokus på barnet för ett aktivt liv utomhus och med hög kvalitet även med vuxna mått mått. Det blir en kollektion med allt från strumpor och underställ till jackor och overaller.

Jan Fjällström

Några gånger per år reser Jan till Kina för att besöka sina leverantörer och de fabriker som tillverkar kläderna. Han tycker att det är viktigt att ha sett med egna ögon hur produktionen går till och vilken kvalitet man håller. Dessutom har det visat sig bra att övervaka produktionen för att produkten ska bli enligt specifikation. En barnoverall av hög kvalitet består av ett hundratal detaljer som ska placeras rätt och då vill man vara säker på att allt stämmer när sändningen slutligen når Luleå.

Efter en tid i en samarbetspartners lokaler har Jan nu stationerat sig i en del av bostaden. Jan satsar visserligen hårt framåt men som den sant friluftsintrissade han är, är det ändå mer fritid som är målet med allt arbete.

Sofia Larsson

Modevisning

En vådlig resa över Luleälven

Anna Venström, född Näsvalld i Nögar, ringde till mig efter att hon läst artikeln Bröllop 1905 i förra numret av Måttsundarn. Eftertexten "Vad hände sen" berättade vidare om hennes släkt, som av sjukdom och tidiga dödsfall drabbades hårt. Hon delgav mig en händelse, som jag inte tidigare hade kännedom om.

Fem av syskonen Näsvalld bildade familj i Måttsund och deras öde kände jag till. Jag nämnde även system Elise, som 1908 gifte sig med bonden och änklungen Isak Rutqvist och flyttade till Hertsön. Makarna fick två söner, Torsten 1909 och Bror 1911. Vad jag inte visste var att de också fick två döttrar. 1915 föddes Alma och 1919 Nanny. Den yngsta dog strax efter förlossningen, men de övriga barnen fick växa upp.

En höstdag 1932 blev Alma svårt sjuk, troligen handlade det om difteri. Hon fördes till Luleå lasarett, men hennes liv gick inte att rädda. Den 17 september, Almas sjuttonårsdag, blev också hennes dödsdag. Detta blev också slutet på familjens lyckliga år. Anna berättade, att hennes moster aldrig upphörde att sörja sin älskade dotter.

En tid efter dödsfallet var det begravning och hela släkten från Måttsund var förstås inbjudna. Detta var långt före den tid då bilen gjort sitt genombrott. Man beställde en buss som förde hela sällskapet till Gammelstad. Haddon Thurfjell från Vallen hade vid denna tid startat reguljär trafik mellan Måttsund och Luleå. Under helger var bussen ledig för beställningsresor och det var vanligt att den utnyttjades vid resor till Gammelstad i samband med bröllop och begravningar.

Under vintertid var det uppehåll i busstrafiken, då man inte lyckades få vägen genom Bränslan farbar för bussar och bilar. Man hade endast hästdragen plog att tillgå och i samband med att SM på skidor hölls i Måttsund 1936, blev man tvungna att handskotta fram till kustlandsvägen för att tillresande tävlande, funktionärer och pressfolk skulle komma fram. De bybor som hade arbeten i Luleå hyrde rum där under veckorna och kom bara hem till familjen under helgerna.

Denna höstdag, när man reste till Gammelstad för den unga flickans begravning hindrade inte väglaget framkomsten. Men i Gäddvik skulle Luleälven passeras. Där fanns ännu ingen bro. Den byggdes först nio år senare, 1941. Den motordrivna linfärjan hade varit i bruk ett år och kunde också bära en buss. Trots att myndigheterna ansett att färjans kapacitet skulle vara tillräcklig för lång tid framöver, insåg man ett år efter tillkomsten att höststormar gjorde den riskabel.

Denna uppgift har jag hittat i Bertil Perssons artikel i boken Bygd i förvandling. Kanske var det just den resa som här ska återges som gav den insikten.

Resan till Gammelstad hade företagits utan besvär, men när det framemot kvällen var dags att resa hem, hade det börjat blåsa kraftigt. Ändå togs beslutet att nyttja färjan i Gäddvik för överfarten. Ingen hade väl lust att tillbringa hela natten i en stillastående buss. Resenärerna satt kvar på sina platser, men blev mer och mer skräckslagna, när de såg hur färjkarlen kämpade mot stormen. Med hjälp av den lina som färjan var förankrad i, försökte han med handkraft hjälpa motorn att ta farkosten över älven. Många av passagerarna var övertygade om, att de nu gjorde sin sista resa.

Alla kom emellertid lyckligt och väl i land och man kan nog anta att färjkarlen fick beröm för sitt slit. Och ett minne för livet blev det för dem som var med, däribland Almas fjortonåriga kusin Anna Näsval. Och trots allt, ett lyckligt slut på den tunga dag släktingarna upplevt i Gammelstad. *I.V.*

Sista gäddviksfärjan

Rapport från intresseföreningens förskolegrupp

Precis innan detta ska till tryckeriet får vi veta att BUN och deras arbetsutskott föreslår att lösa Måttsunds förskolas långa kö med moduler i byn. Var de ska placeras verkar inte bestämt men i anslutning till befintlig dagisgård är troligt. Innan de står där på plats vågar man inte jubla högt men ett litet hurra inombords kostar jag på mig. Allt arbete som många olika har lagt ner sedan en tid tillbaka har kanske burit frukt.

Inom Måttsunds intresseförening har i höst en förskolegrupp bildats för att samordna arbetet med att driva på en snabb lösning av problemet med för få förskoleplatser. Sedan ett år tillbaka har kommunen (tjänstemän och politiker) fortlöpande kontaktats av engagerade bybor som krävt handling i frågan.

Idag har Måttsunds förskola två avdelningar med 19 barn på varje. Det finns naturligtvis inget utrymme för fler barn och sedan i sommar har kön nu vuxit till kommunens i särklass längsta kö. Endast tre förskolor i hela kommunen har fler än 9 barn i kö. Riktigt kritiskt har det blivit i sommar och i höst då kön vuxit till 24 (!!) barn. Det betyder två till tre års väntetid för de flesta i kön. Måttsunds intresseförening har arbetat med att påverka de ansvariga till att bygga ut barnomsorgen i byn. *Hur* man löser det har inte varit av största vikt utan det viktiga är att lösningen blir i byn och att det går fort. Vår ståndpunkt är att byns barn ska få barnomsorg i byn. En tillfällig lösning med plats på annan förskola kan accepteras en kortare period men flera års väntan är inte acceptabelt för våra barn. Detta är historiken:

- Intresseföreningen har genom Katarina Berglund skickat en skrivelse till BUN i frågan och föreslagit åtgärder.
- Ett möte om frågan i byn bevakades av Norrbottens Kuriren som gjorde ett reportage i somras.
- Ett par insändare i frågan har skrivits av föreningens medlemmar.
- En förskolegrupp har bildats för att samordna arbetet med frågan.
- Ett antal föräldrar har deltagit på BUN mötet för att visa vårt engagemang i frågan.

- TV4 Norrbotten kontaktades i frågan och de har gjort ett reportage i höst.
- Förskolegruppen har skrivit ett förslag till BUN för att komplettera deras egen återremiss.
- Ett antal kommunpolitiker från Måttund har i sommar gjort en skrivelse som kommit upp på dagordningen i BUN, mycket bra jobbat! Ett arbetsutskott föreslår att sätta upp moduler för att snabbt lösa problemet. 15/12 fattas beslutet som avgör.

När detta skrivs har inget beslut i frågan tagits men vi tror och hoppas på ett positivt besked. Måttund har många engagerade invånare och duktiga politiker som samarbetar för byn och vi i förskolegruppen vill passa på att uppmuntra fler att delta i framtiden.

*Måttunds intresseförenings förskolegrupp genom
Sofia Larsson*

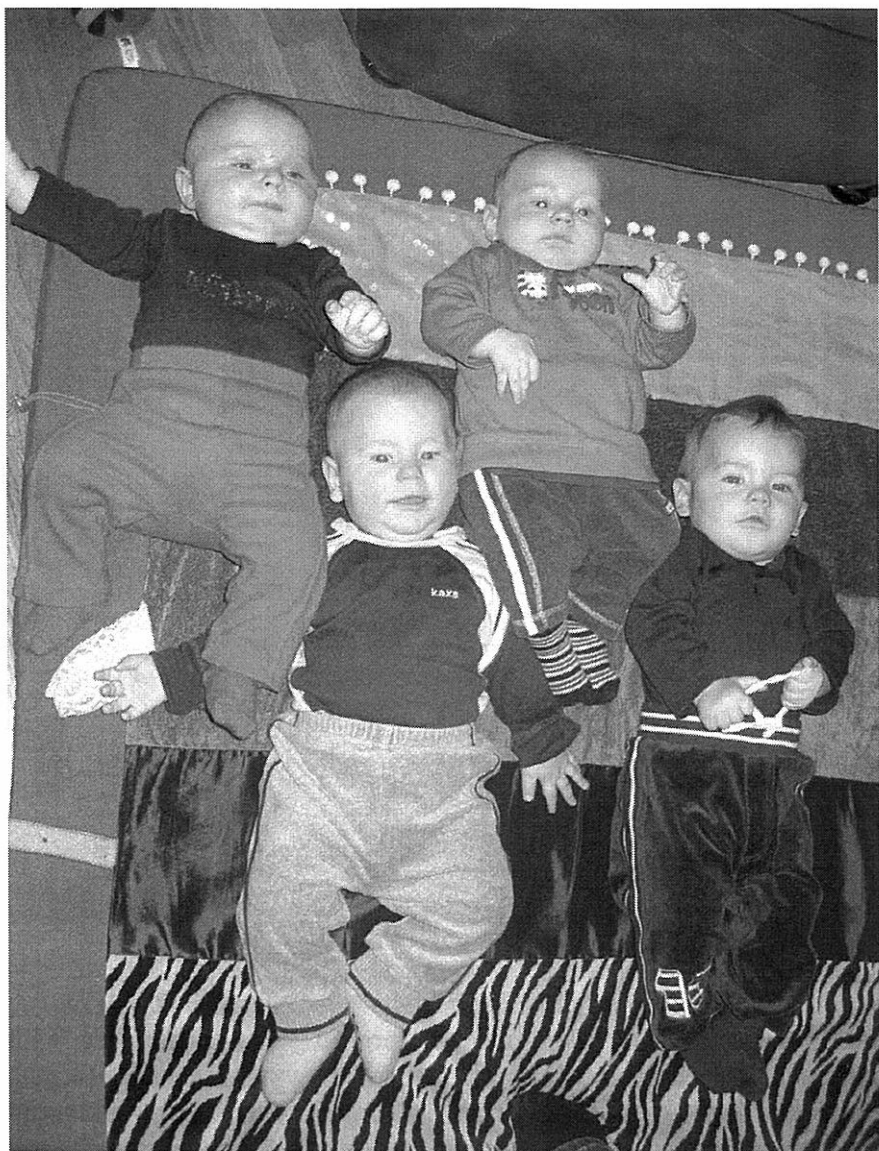
Barn- och föräldraträffar

På måndagar mellan tio och tolv är vi några nykomlingar här i Måttund som träffas. Vi skulle tycka det vore kul om fler barn (med föräldrar) som är hemma på dagarna kunde tänka sig att hänga på. När vi träffas leker, pratar och fikar vi. Tiden går himmelens fort och vi har det riktigt trevligt!

Med varma julhälsningar

Caesar Alman, Carl Matti, Simon Vikström och Melker Högström

P.S. Vill DU vara med oss kan din mamma eller pappa ringa till Angelika Alman, tel: 34343

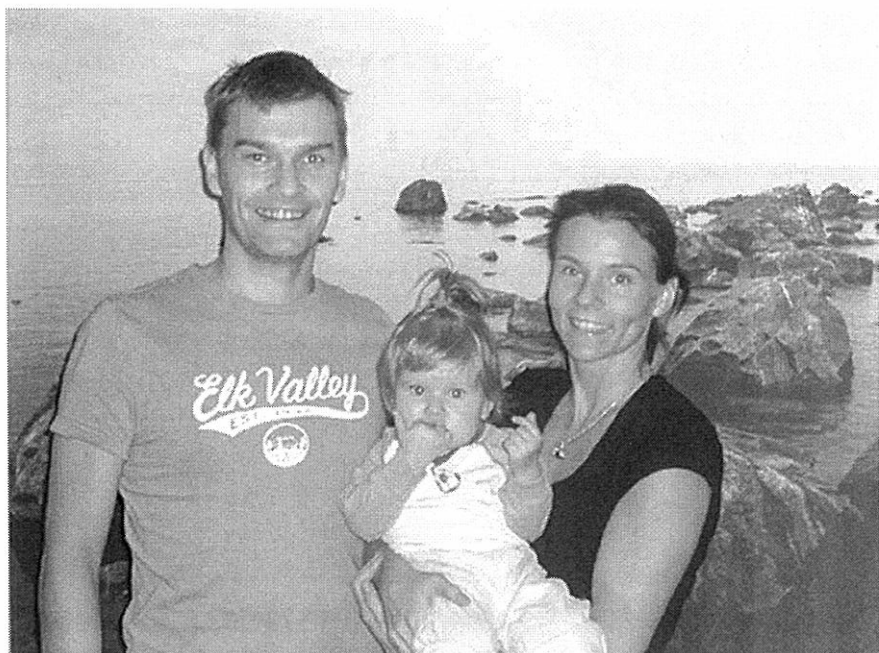
Caesar Alman, Carl Matti, Simon Vikström och Melker Högström

Ny i Byn

Lisa, KentOve och Myra

Vi är en familj på tre. Kent Ove, Lisa och Myra. Just nu är vi i full gång med att reparera vårt nya hem. Många ideér och projekt gör att vi har fullt upp för många år framöver. Måtsund känns som ett trevligt och naturligt ställe att bosätta sig på, eftersom vi har stuga på Halsön. Hunden Myra blir mer och mer hemtam allteftersom vi röjer på tomten. Hon är nämligen rädd för skog men gillar att busa. Lisa jobbar åt ABF och Kent Ove jobbar som hjälpmedelstekniker åt Landstinget. Förutom allt roligt reparerande är vi mycket ute i naturen och fiskar eller åker motorcykel. Välkommen förbi.

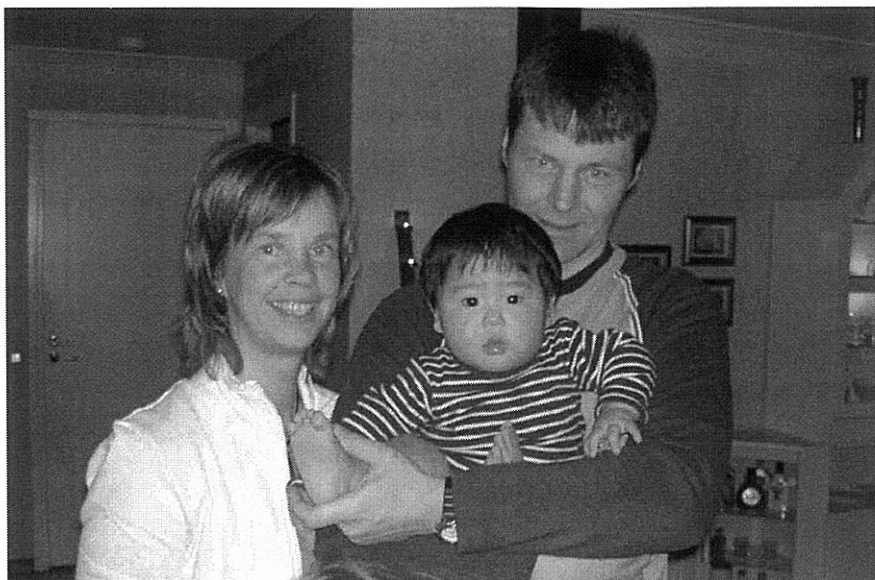
Patrik, Johanna och Emma

För ca 30 år sedan, satt en 4-årig flicka, i en stor flyttkartong och fikade. Flyttkartongens innehåll var upppackat i ett stort hus på Gultmalvägen. Den sommaren fanns det bryggor i Såte och där kryllade av barn som sedan också gick simskola där. Några år senare var Ingrid Wikström fröken för 1:orna i Antnässkolan. Vi var då – som nu- många jämnåriga i byn. Det fanns många lekkamrater och det var nära till favoritklubben i fotboll; Alvik. Ytterligare några år senare kunde man handla 25-öres godis i Johanssons kiosk. Det var tryggt att växa upp i byn, med närhet till det som känns viktigt; familj, värdefull fritid i form av hav, skog, skidåkning och idrott. Nästan 30 år har gått sedan 4-åringen satt i en flyttkartong på Gultmalvägen. Flyttkartonger har packats runt om i landet men har nu packats upp i Måttsund igen. Jag ville tillbaka hit, för att ge vår dotter möjlighet till en trygg uppväxtmiljö och för att överhuvudtaget ge min familj en bra möjlighet till en bra boendesituation. Här finns det mesta vi värderar högt. Närhet till skog, hav och fotbollsplaner.

Till och med min sambo som är från Gammelstad fick jag "över till rätt sida om bron". Patrik Johansson, som han heter är föräldraledig och hemma med våran Emma som snart är 1½ år. Då han arbetar finns han på ett boende där han jobbar med killar som har neuropsykiatriska funktionshinder såsom aspberger. Själv jobbar jag som socionom, i dagsläget främst med personer vilka har missbruksproblematik och/eller någon form av psykisk ohälsa.

Vi bor på Kläppvägen 8, två kvarter från min tid med fika i flyttkartong. Självklart har vi spanat på mitt uppväxthus, men inte är det så lätt att flytta på min "lille" far. Men OK, vi trivs jättebra i byn. Här finns så mycket bra både för Emma och för oss. Nu önskar vi oss bara ett helt gäng med fler dagisplatser på Måttsundsdagis, i julklapp. Jag som tåtat ihop presentationen om vår familj heter Johanna Lindgren.

Anna-Kaisa, Göran och Johannes Strömbäck

Jag heter Johannes Strömbäck och bor i Sörsundet. I förra Måttsundarn hade jag fått mitt gamla namn. Tidningstanterna hade fått det från kommunen, som inte hade märkt att jag hade bytt namn.

Nu vill jag berätta om min familj. Jag kom till familjen i januari -05 då mamma och pappa hämtade hem mig från Korea. Jag trivs bra här i Måttsund, jag lär mig nya saker hela tiden. I somras åkte vi mycket båt och badade en del för jag tycker så mycket om vattenlekar. Nu när vintern har kommit åker vi till badhuset i stället. Just nu är min favoritsyssla att åka pulka, rutschbana eller vara inne och leka med mina leksaker.

Mina föräldrar är pappa Göran som jobbar på SSAB och mamma Anna-Kaisa som är mammaledig från utbildningsföretaget MiROi. Mamma och pappa har bott på Sörsundet 81 sedan 1999 och de flyttade hit från Björkskatan. De trivs bra här i byn och tycker att de har bra grannar.

Med vänlig hälsning
Johannes

Syjunta med traditionell ljusstöpning

En av flera befintliga syjuntor i Måttsund består av "tjejerna" Gunnel, Solvor, Maj-Lis, Siri, Inga-Lill, alla från Skogssbrynet samt Lisbeth från Gultmalvägen.

Siri och Inga-Lill har varit med från början, först i en storjunta som startade 1975 av några nybyggare, som flyttat in till Måttsund. År 1976 gick dom över till en mindre junta, som fylldes på efterhand med fler nybyggare: 1980 kom Gunnel med, 1978 kom Maj-Lis med, 1985 kom Lisbeth och 1988 kom Solvor med.

Vi träffas varannan tisdag, fikar, handarbetar och pratar (vi kvinnor, kan ju som alla vet, göra flera saker samtidigt). När vi har avslutning i maj-juni, inför sommaruppehållet, brukar vi få med oss våra män ut för att äta en god middag någonstans och då har vi ibland gjort något kul först, t ex bowling, inomhusgolf e dyl.

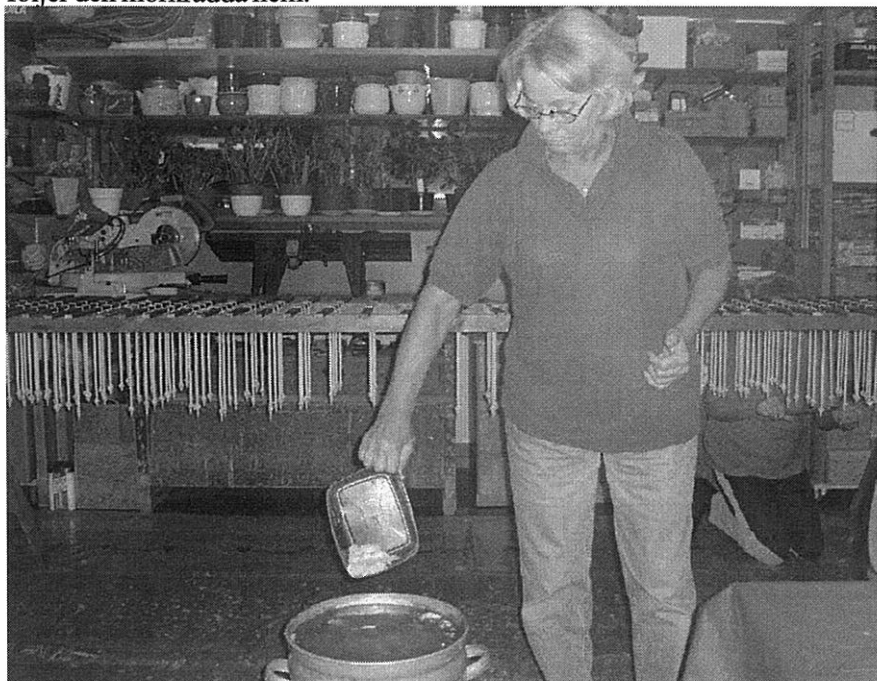
Men nu kommer vi till den årliga ljusstöpningen. 1977 var första gången det stöptes ljus. Det var i Siris hobbyrum, men från 1981 håller vi till i Gunnel och Örjans rymliga och fina garage. En eloge vill vi ge till Gunnel och Örjan för deras iordningställande av upphängningsanordning för alla ljusen samt matbord, dukning m m.

Vi brukar starta vid 18-tiden någon lördag före 1:a advent, med uppvärmning av ljusmassa samtidigt som vi värmer upp oss själva med glögg. Ljusvekarna har vi redan knutit på pinnarna föregående junta. Under kvällen och natten stöper vi drygt 200 ljus (endast vita). Det blir ca 30 – 34 doppningar för varje ljus.

Även en sådan här kväll har vi förmågan att göra flera saker samtidigt, förutom ljusstöpningsen äter vi pizza, med god dryck därtill, pratar, berättar en och annan historia, ibland barnhistorier men även lite djärvare. Men ljusen blir raka och fina. Tiden går fort och snart är klockan ett eller två på natten, när kamraterna följer den mörkrädda hem.

Dagen efter samlas vi igen för att plocka ner alla ljusen, som hängt under natten. Dessutom städar vi och återställer garaget i tidigare skick.

Årsplanering 2006

Aktivitet	Datum	Kl	Deltagare
Styrelsemöte	19 januari	19.00	Styrelsen
Årsmöte	23 februari	19.00	Alla bybor
Styrelsemöte	23 februari	21.00	Styrelsen
Styrelsemöte	23 mars	19.00	Styrelsen
Stormöte	6 april	19.00	Alla bybor
Valborg	30 april	19.00	Alla bybor
Styrelsemöte	18 maj	19.00	Styrelsen
Städdag i Såte	21 maj	10.00	Alla bybor
Styrelsemöte	8 augusti	19.00	Styrelsen
Måttsundsdagen	19 augusti	12.00-15.00	Alla Bybor
Enkel pubafton	19 augusti	20.00-01.00	Alla Bybor
Styrelsemöte	14 september	19.00	Styrelsen
Stormöte	19 oktober	19.00	Alla Bybor
Styrelsemöte	16 november	19.00	Styrelsen
Adventsfika	3 december	12.00-15.00	Alla Bybor

En blondin skulle ut och vinterfiska.

Hon hade läst ett antal böcker i ämnet och efter att ha inköpt all nödvändig, och även onödig utrustning, gav hon sig iväg för att hitta närmsta is. Efter att ha fält ut sin bekväma stol, tog hon fram borren och började borra ett hål.

Plötslig hördes högt ovanifrån: DET FINNS INGEN FISK UNDER ISEN. Förbluffad fällde blondinen ihop stolen och flyttade sig något tiotal meter. På nytt hördes rösten högt ovanifrån: DET FINNS INGEN FISK UNDER ISEN.

Nu blev blondinen smått bekymrad, så hon bytte riktning och traskade till isens andra kant, fällde upp sin stol och började borra.

Återigen samma dånande stämma DET FINNS INGEN FISK UNDER ISEN.

Hon slutade borra, tittade uppåt och frågade med darrande röst:

Är...är dd.. det du gud?

Rösten svarade: Nej det här är ishallens vaktmästare..!

God jul

Och gott nytt år

Önskar

Måttsunds inresseförening